

При аналізі вмісту в крові фосфору і кальцію у дітей з ХПН у 20 % хворих виявлено гіперфосфатемію, а у 17 % – гіпофосфатемію. У 8 % дітей відмічено підвищення рівня кальцію в сироватці крові і у 27 % – його зниження.

Як видно із рис. 1,2, показники зниженого вмісту Са і Р в сироватці крові значно відстають від дефіциту мінеральної щільності кісткової тканини у досліджуваного контингенту дітей, причому, при вторинному піелонефриті на ґрунті дисметаболическої оксалурії ці показники більш виражені ніж у дітей з первинним піелонефритом.

Слід відмітити, що у хворих з захворюваннями нирок, у яких були виявлені явища остеопенії різного ступеня в анамнезі виявлено штучне вигодовування (41%), ознаки рахіту в перші 2 роки життя (75%), відставання в масі на час обстеження (26%), відставання в зрості (35%), збіднення харчового раціону на кальційвмісні продукти (28%). Дітей турбували загальне нездужання

(92%), болі в кінцівках при фізичному навантаженні (12 %), швидка втомлюваність (64 %). У 7,8% дітей – в анамнезі переломи кінцівок.

ВИСНОВКИ. Отже, у дітей, хворих на ХПН, спостерігаються зміни мінералізації кісток, які зумовлені генетично детермінованими особливостями будови і фізіології сечовидільної системи та порушенням мінерального обміну, насамперед Са і Р, що виникає при хронічній патології нирок. Застосування денситометричного дослідження з метою раннього виявлення ренальної остеопенії має важливе значення для всебічної діагностики можливих ускладнень, а вчасно призначена остеопротекторна терапія може сприяти попередженню виникнення у них остеопорозу, їх гармонійному розвитку.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Залишається актуальним проведення подальших досліджень стану кальцій-фосфорного обміну у дітей з хронічним піелонефритом і розробка діагностичних, лікувальних і профілактичних заходів.

Література

1. Amaga I.H. Osteoporosis in young people // Nippon Rinsho. -1994.-Sep.-Vol.52-P.2395-2399.
2. Carriy F., Bonjour J.A. The osteoporosis – Pediatric problems// Pediatr-clm.north. – 1995. – Aug. – Vol.42. – P.811-824.
3. Поворознюк В.В., Лук'янова О.М., Віленський А.Б. Регуляція кальцій-фосфорного гомеостазу, формуван-

ня кісткової тканини у дітей в нормі та при дії радіаційного чинника // Педіатрія, акушерство та гінекологія. – 2000. – № 1. – С.42-47.

4. Почечная эндокринология / Под ред.М.Дж.Данна: Пер. с англ. В.И.Кандрора.- М.: Медицина, 1987. – 672с.

5. Родионова С.С., Ракина И.В., Мороз А.К. Почка и остеопороз // Остеопороз и остеопатии. -1998. – №1. – С.22-23.

УДК 161.12./14-053.66(477.84)

О.Є. Федорців, В.Ф. Лобода, Н.І. Балацька, *Т.І. Корицький, *А.П. Філюк, О.Б. Чубата, *І.Е. Юрик, *О.М. Начас, М.І. Кінаш, В.О. Синицька, І.В. Кубей, Н.А. Цяпа, В.В. Стеценко, О.Р. Боярчук, О.Р. Ясній, Н.Ю. Лучишин, Т.Ю. Рудяк

ОСОБЛИВОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ ПАТОЛОГІЇ У ДОПРИЗОВНИКІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського

*Тернопільська обласна дитяча комунальна клінічна лікарня

ОСОБЛИВОСТІ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ ПАТОЛОГІЇ У ДОПРИЗОВНИКІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ – Робота присвячена вивченню кардіологічної патології у допризовників Тернопільської області. Встановлено, що вегето-судинна дисфункція реєструється в 75,9 % обстежених, пролапс мітрального клапана – 48,1 % пацієнтів. Вегето-судинна дисфункція, в основному, протікає за гіпертонічним (62,9 %) та кардіальним типом (12,0 %).

ОСОБЕННОСТИ СЕРДЕЧНО-СОСУДИСТОЙ ПАТОЛОГИИ У ДОПРИЗЫВНИКОВ ТЕРНОПОЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ – Работа посвящена изучению кардиологической патологии у допризывников Тернопольской области. Установлено, что вегето-сосудистая дисфункция регистрируется в 75,9 % обследованных, пролапс митрального клапана – 48,1 % пациентов. Вегето-сосудистая дисфункция, в основном, протекает за гипертоническим (62,9 %) и кардиальным типом (12,0 %).

PECULIARITIES OF CARDIO-VASCULAR DISORDERS AMONG PRE-MILITARY-AGE BOYS IN TERNOPIIL REGION – The article shows peculiarities of cardio-vascular disorders among pre-military-age boys in Ternopil region. It's established, that the autonomous vascular dysfunction is detected in 75.9 % observed boys, mitral valve prolapse in 48.1 % patients. The autonomous vascular dysfunction has hypertensive type in 62.9 % and cardial type in 12.0% cases.

Ключові слова: серцево-судинна патологія, допризовники.

Ключевые слова: сердечно-сосудистая патология, допризывники.

Key words: cardio-vascular disorders, pre-military-age boys.

ВСТУП. Стан здоров'я дітей та підлітків вимагає сьогодні підвищеної уваги, оскільки їх захворюваність неухильно підвищується. Остання зростає не на кілька відсотків, як це спостерігалось до 1990 року, а в кілька разів. Так, показники поширеності хвороб підлітків України за 2000-2004 рр. збільшилися з 14306,9 до 15799,5 на 10 тисяч. Темпи приросту склали 10,4 %, причому в дівчаток вони в 1,7 раза вищі ніж в хлопців [1, 2]. За останні роки приріст поширеності захворювань має місце в усіх областях нашої країни та коливається від 2,1 до 17 % [3].

Звертає увагу поява у підлітків таких недуг, які реєструвалися раніше лише у дорослому віці (гіпертонічна хвороба, деформуючий остеоартроз, остеопороз). Значне місце в структурі патології підліткового віку посідають захворювання серцево-судинної системи [4].

Метою роботи було вивчити структуру захворювань серцево-судинної системи в допризовників Тернопільської області.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ. Для виконання поставленої мети було використано статистичні звіти захворюваності та поширеності захворювань серцево-судинної системи у дітей та підлітків Тернопільської області за останні роки.

Також, було обстежено 108 допризовники, які були направлені міським та районними військоматами в Тернопільську обласну дитячу комунальну клінічну лікарню у першому кварталі 2007 року. Для верифікації діагнозу використовували загальноприйнятні клініко-лабораторні методи дослідження та холтеровський моніторинг частоти серцевих скорочень і артеріального тиску, двомірну доплерокардіографію, доплер дослідження кровоплину периферичних судин.

Підлітки направлялися найчастіше із міста Тернополя (25,0 %), Підволочиського (25,0 %), Теребовлянського (16,7 %), Монастирського (12,3 %) та Тернопільського (9,2 %) районів. Переважали жителі села (82,4 %).

Причиною госпіталізації підлітків, в більшості випадків, були: вегето-судинна дисфункція (60,2 % випадків) та пролапс мітрального клапана (29,6 %).

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ. Вивчаючи поширеність хвороб серцево-судинної системи у підлітків Тернопільської області

за 2000-2006 рр., виявлено їх поступове зростання (табл. 1).

За останні роки також має місце збільшення захворюваності серцево-судинними недугами в Тернопільській області (див. табл. 1), що обумовлено, на нашу думку, новими можливостями діагностики порушень. Показник захворюваності по області відповідає даним по Україні.

Серед патології серцево-судинної системи у підлітків переважно діагностуються вегето-судинні дисфункції (ВСД), порушення ритму та провідності, пролапс мітрального клапана. За останні 2-3 роки збільшилося число хворих з гіпертензивним синдромом (ВСД за гіпертонічним типом, гіпоталамічний синдром пубертатного періоду, симптоматична гіпертензія на тлі хронічних захворювань та вроджених аномалій нирок).

При поглибленому обстеженні 108 допризовників ВСД було діагностовано 82 (75,9 %) пацієнтам. ВСД за гіпертонічним типом мала місце в 68 (62,9 %), за кардіальним – в 13 (12,0 %). ВСД за гіпотонічним типом було діагностовано лише в одного (0,9 %) підлітка (рис. 1).

В одного допризовника ВСД за гіпертонічним типом перебігала на тлі гіпоплазії *arteria vertebralis dexter*. Також, в одного підлітка мала місце ВСД за кардіальним типом з порушенням ритму.

Під час доплерокардіографії пролабування мітрального клапана діагностовано у 52 (48,1 %) обстежених, із них пролапс першого ступеня реєструвався в 84,0 % випадків. У 5 (4,6 %) пацієнтів виявлено міксоматоз стулок мітрального клапана та в такої ж кількості підлітків – додаткова хорда в порожнині лівого шлуночка.

Під час поглибленого обстеження чотирьох дітей, із діагнозом при направленні "ВСД за кардіальним типом", було виявлено вроджену ваду серця. Зокрема, у двох допризовників діагностовано дефект міжпередсердної перегородки та стеноз легеневої артерії, які протікали на тлі недостатності кровообігу II-A ступеня, в одного пацієнта – дефект міжпередсердної перегородки, а ще одного – двохсулковий аортальний клапан.

ВИСНОВОК.1. За останні роки поширеність та захворюваність на серцево-судинні недуги серед підлітків Тернопільської області поступово зростають. Найчастішою патологією є вегето-судинні

Таблиця 1. Поширеність та захворюваність хворобами системи кровообігу в підлітків Тернопільської області за останні 7 років

Поширеність	Роки спостереження						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Захворюваність	425,6	329,9	373,6	383,1	422,3	483,1	465,9
	78,6	99,5	82,8	77,4	77,7	138,0	119,5

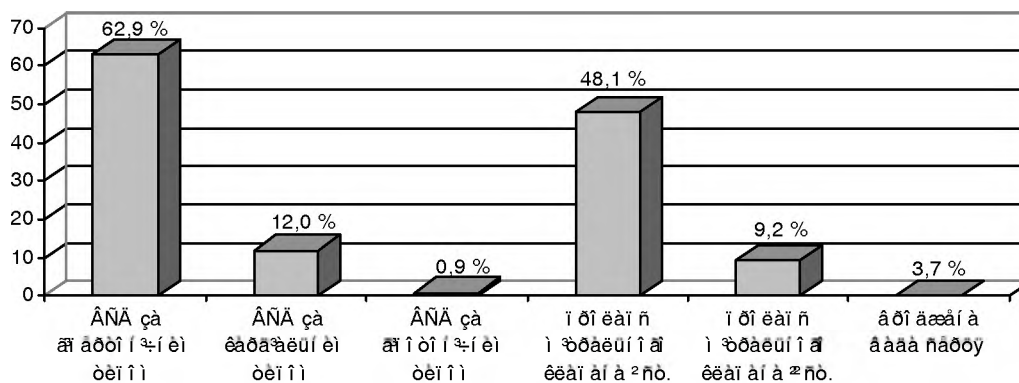

Рис. 1. Структура кардіологічної патології у допризовників Тернопільської області

дисфункції за гіпертонічним та кардіальним типом, пролапс мітрального клапана.

2. Пізнє виявлення вроджених вад серця вимагає покращання якості обстеження дітей із серцево-судинною патологією.

Література

1. Медико-социальные проблемы состояния здоровья современных школьников / М.И. Корнев, С.А. Левенец, Г.Н. Даниленко, Л.И. Пономарева // Матеріали науково-практичної конференції Українського науково-дослідного інституту охорони здоров'я дітей та підлітків "Здоров'я школярів на межі тисячоліть. – Харків, 2000. – С. 2-6.

2. Пархоменко Л.К. Из подростков создаются поколения // Современная педиатрия. – 2006. – № 1(10). –

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Залишається актуальним проведення подальших досліджень кардіальної патології у дітей різної вікової категорії і розробка профілактичних заходів.

С. 137-138.

3. Вплив екопатологічних чинників на стан здоров'я дітей Тернопільської області / О.Є. Федорців, Л.І. Патра, У.М. Цідилко, Т.О. Воронцова // Вісник наукових досліджень. – 2004. – № 2. – С. 163-165.

4. Падков Д.Д., Румянцева А.Г. Диагностика пограничных состояний у детей и подростков // Российский педиатрический журнал. – 2002. – № 3. – С. 4-7.

УДК 616.379-008.64-06:616.71-007.234-08]-053.2

І.Є. Сахарова, О.Є. Федорців, Є.Ф. Бузько, Л.М. Гнецько, М.І. Кінаш, О.М. Шульгай
ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ВІТАМІНУ Д3 ТА ПРЕПАРАТІВ КАЛЬЦІЮ
ПРИ ДІАБЕТИЧНІЙ ОСТЕОПАТІЇ У ДІТЕЙ

Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського
Тернопільська обласна дитяча клінічна лікарня

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ВІТАМІНУ Д3 ТА ПРЕПАРАТІВ КАЛЬЦІЮ ПРИ ДІАБЕТИЧНІЙ ОСТЕОПАТІЇ У ДІТЕЙ – У 95 дітей з цукровим діабетом I типу (ЦД) у віці 5-15 років визначали мінеральну щільність кісткової тканини (МЩКТ), паралельно у них проводилось визначення фосфорно-кальцієвого обміну. У 61,1 % обстежених пацієнтів діагностовано діабетичну остеопатію різного ступеня тяжкості. На фоні лікування, що включало відеїн-3 та гліцерофосфат кальцію, у хворих відмічалось підвищення МЩКТ та нормалізація фосфорно-кальцієвого обміну.

ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ВИТАМИНА Д3 И ПРЕПАРАТОВ КАЛЬЦИЯ ПРИ ДИАБЕТИЧЕСКОЙ ОСТЕОПАТИИ У ДЕТЕЙ – У 95 детей с сахарным диабетом I типа (ЦД) в возрасте 5-15 лет определяли минеральную плотность костной ткани (МПКТ), параллельно у них проводилось исследование фосфорно-кальциевого обмена. У 61,1 % обследованных пациентов диагностирована диабетическая остеопатия разной степени тяжести. На фоне лечения, которое включало видеин-3 и глицерофосфат кальция, у больных отмечено повышение минерализации костной ткани и нормализация фосфорно-кальциевого обмена.

THE EXPERIENCE OF VITAMIN D3 AND CALCIUM MEDICINES APPLICATION IN DIABETIC OSTEOPATHY IN CHILDREN – In 95 children with diabetes mellitus aged 5-15 the bone mineral density and the phosphoric-calcium metabolism were explored. In 61,1 % of patients the different degrees of decreasing of bone mineral density were revealed. The improvement of bone mineral density and normalization of phosphoric-calcium metabolism in our patients after the modified treatment, which included vitamin D and calcium glycerophosphate, was noticed.